

Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2020

Maurice La Haye

2021.08

Rapport van de Zoogdierverseniging
In opdracht van de Provincie Limburg

Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2020

Rapport nr.:	2021.08
Datum uitgave:	1-12-2021
Status	Definitief
Auteur:	M. La Haye
Illustraties:	Voorzijde: foto in mergelgroeve, fotograaf Bernadette van Noort
Kwaliteitscontrole:	Vilmar Dijkstra
Productie:	Zoogdierstichting in rapport vermeld als de Zoogdierverseniging Bezoekadres: Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen Postadres: Postbus 6531 6503 GA Nijmegen Tel.: 024 7410500 secretariaat@zoogdierverseniging.nl www.zoogdierverseniging.nl
Gegevens opdrachtgever:	Provincie Limburg Limburglaan 10 6229 GA Maastricht
Contactpersoon opdrachtgever	Ludy Verheggen

provincie limburg

De Zoogdierstichting is onderdeel van de Zoogdierverseniging

Dit rapport kan geciteerd worden als:

La Haye, M., 2021. Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2020. Rapport 2021.08. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

De Zoogdierstichting, onderdeel van de Zoogdierverseniging, is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdierverseniging; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdierverseniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

1	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING	3
1.2	OPDRACHT	3
1.3	LEESWIJZER	3
2	METHODE & RESULTAAT KEURINGEN 2020	4
2.1	METHODE BESCHRIJVING	4
2.2	RESULTATEN	5
3	UITKOMSTEN	17
3.1	KEURINGSRESULTAAT	17
3.2	OVERIGE OPMERKINGEN PER BEHEERDER/EIGENAAR	19
	LITERATUUR	22
	BIJLAGE 1	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Natura 2000-gebieden Bemelerberg & Schiepersberg (gebiedsnummer 156), Geuldal (gebiedsnummer 157), St. Pietersberg & Jekerdal (gebiedsnummer 159) en Savelsbos (gebiedsnummer 160), liggen een groot aantal mergelgroeves die belangrijk zijn voor de overwintering van drie Natura 2000-soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn: meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*) en vale vleermuis (*Myotis myotis*).

Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van deze vleermuissoorten wordt gemonitord door het jaarlijks visueel laten tellen en op naam brengen van de overwinterende vleermuizen in de aanwezige groeves door ervaren vrijwilligers. Deze tellingen worden uitgevoerd via het NEM Meetprogramma Wintertellingen Vleermuizen onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Voor het mogen (laten) uitvoeren van de vleermuistellingen in een groeve heeft de eigenaar/beheerder een betredingsvergunning nodig in het kader van de Mijnbouwwet en het is noodzakelijk dat in de vergunning de vleermuistelling expliciet als activiteit is vermeld (zie ook La Haye 2016). Voor het telseizoen 2020-2021 stonden de jaarlijkse tellingen ook op de planning, maar uiteindelijk zijn de tellingen eind november 2020 afgelast i.v.m. de aanhoudende Coronapandemie (veroorzaakt door het SARS-CoV-2 virus). De keuringen van de mergelgroeves waren toen al afgerond.

1.2 Opdracht

De provincie Limburg heeft in 2020, net als in eerdere jaren, de Zoogdierverseniging gevraagd om mergelgroeves te laten keuren door een erkend keuringsbedrijf en indien nodig direct kleine herstelwerkzaamheden te laten verrichten. De provincie heeft daartoe een lijst met relevante groeves aangeleverd die gekeurd moesten worden (bijlage 1). Van de groeves die onderdeel zijn van deze opdracht is tevens gevraagd om aan te geven of de eigenaar/beheerder een vergunning heeft of een vergunning heeft aangevraagd (en desgewenst te bevorderen dat een vergunning wordt aangevraagd) waarmee overwinterende vleermuizen geteld hadden kunnen worden.

1.3 Leeswijzer

In dit rapport wordt verslag gedaan van de keuringen in 2020. In de tabellen 1 t/m 5 in hoofdstuk 2 wordt per Natura 2000-gebied de huidige keuringsstatus van de groeves gepresenteerd en de uitslag van de keuringen/vooronderzoeken in 2020: (deels) goedgekeurd, afgekeurd of 'overig'. In hoofdstuk 3 worden de bevindingen van de keuringen 2020 samengevat.

2 Methode & resultaat keuringen 2020

De provincie Limburg heeft bij aanvang van de opdracht aangegeven welke groeves tot de opdracht behoren (zie bijlage 1 voor een compleet overzicht). Deze lijst is in overleg met de groeve-eigenaren en beheerders gecontroleerd en indien nodig aangepast. Het gaat om in totaal 31 groeves.

2.1 Methode beschrijving

Het gebruik van groeves wordt sinds 2010 in het kader van de Mijnbouwwet in 3 typen onderverdeeld: intensief gebruik, extensief gebruik en erkend berglopen. In een handreiking van de provincie wordt toegelicht wat onder intensief (grootschalig) gebruik, extensief (kleinschalig) gebruik van de groeves en erkend berglopen wordt verstaan. Grootschalig gebruik betreft bijvoorbeeld delfstofwinning en het houden van evenementen. Kleinschalig gebruik betreft o.a. cultuurhistorisch onderzoek en de jaarlijkse telling van vleermuizen door vleermuisonderzoekers (zie de 'Handreiking gesteente mechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeves voor extensief gebruik', vastgesteld door de Provincie Limburg).

Een deel van de groeves die in Natura 2000-gebieden liggen en die belangrijk zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen, kent (deels) een intensief gebruik. De groeves of delen van groeves met een intensief gebruik zijn conform de opdracht niet gekeurd in dit project, omdat groeves met een intensief gebruik sowieso al gekeurd worden in opdracht van de eigenaar en daarmee ook de mogelijkheid geven tot het tellen van vleermuizen. Het is voor aanvragers van een (intensieve) vergunning echter niet verplicht om het vleermuizen tellen als activiteit in de vergunning op te laten nemen, waardoor tellingen van vleermuizen in verschillende groeves die zijn goedgekeurd voor intensief gebruik toch niet als vanzelfsprekend uitgevoerd kunnen worden. In enkele gevallen zijn extensief gebruikte delen van groeves met een (deels) intensief gebruik wel gekeurd in het kader van dit project.

De bestaande keuringsstatus van mergelgroeves is gecontroleerd aan de hand van eerdere rapporten over groevekeuringen (Thissen & Hollander 2013; Hollander 2014a, b; La Haye 2016 t/m 2020) en op basis van informatie die verstrekt is door beheerders/eigenaren.

Voor groeves waarvan het keuringsrapport was verlopen en waarvan de beheerder/eigenaar akkoord ging met een keuring, is opnieuw opdracht gegeven om een keuring voor extensief gebruik, een QuickScan, uit te voeren. In enkele groeves worden ook elk jaar de 'markers' gecontroleerd die aangeven of de groeve stabiel is. Het controleren van de markers is onderdeel van de keuringen.

Aan de groeve-eigenaren en –beheerders waarvan groeves worden gekeurd, is uitdrukkelijk verzocht om voor de (deels) goedgekeurde mergelgroeves een vergunning aan te vragen in het kader van de Mijnbouwwet om het kunnen tellen van de overwinterende vleermuizen

mogelijk te maken. Groeves waarvan op voorhand duidelijk was dat géén vergunning aangevraagd zou gaan worden zijn buiten de keuringen gehouden.

2.2 Resultaten

In tabel 1 t/m 5 staan de uitkomsten van de ‘QuickScans’ van de groeves in 2020. In de laatste kolom staat het advies in welk jaar een herkeuring van de groeve moet plaats vinden. Dit advies is overgenomen uit het meest recente bekende of het beschikbare QuickScan rapport.

In de kolom Natura 2000-soorten staat aangegeven of de groeve belangrijk is voor habitatrichtlijn-soorten. *De invulling van deze kolom is gebaseerd op een interne duiding door de provincie Limburg.* Deze geeft voor de rapportage 2020 aan of in het heden of verleden (voor objecten die niet meer vergund zijn voor extensief gebruik en niet meer geteld mogen worden of objecten die zijn afgekeurd) tenminste één van de N2000 soorten heeft overwinterd, ongeacht het aantal overwintersaars.

De kolom met de ‘uitslag keuring 2020’ kent drie kleuren:

- groen: de groeve is (deels) goedgekeurd,
- roze: de groeve is niet geschikt voor extensief gebruik of de groeve kon om een andere reden niet worden bezocht (geen sleutel voor handen, eigenaar niet te vinden, toegang zat dicht, etc.),
- rood: de groeve is afgekeurd.

In de 1e kolom wordt met geel aangegeven of de groeve in principe telbaar is in het komende telseizoen.

Tabel 1. Overzicht van de keuringsuitslagen 2020 van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in Natura 2000-gebied Bemelerberg & Schiepersberg (156).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
820	35	Het Limb. Landschap	Koeleboschgroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2021	Ja	
831	43	Van Schaik	Roothergroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2022	Ja	
1180	36	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve IV	Ja	Nee	Afgekeurd	Nee			Nee	2012-0901
1185	37	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve III	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
1184	38	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve II	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
1190	117	Het Limb. Landschap	Gasthuisdelgroeve I	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
818	33	Het Limb. Landschap	Cluysberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
825	40	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve I	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	2016-602168
1199	151	Het Limb. Landschap	Groeve Houbensbergske I	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2021	Ja	
832	126-a	Het Limb. Landschap	Schoorberggroeve II	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	
829	42-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve V	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2022	Ja	2016-602166
827	41	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve III	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
817	32	Het Limb. Landschap	Winkelberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
826	40-a	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve II	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000- soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
819	34	Het Limb. Landschap	Nevencluysberggroeve	Nee	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
824	39a		Bemelerbosch I	Ja	Ja	Onbekend	Nee		Onbekend	Ja	2017-202098
822	39b	Particulier	Bemelerbosch 2	Nee	Nee	Onbekend	Nee		Onbekend	Onbekend	
823	39c	Onbekend	Bemelerboschgrub (3)	Nee	Nee	Onbekend	Nee		Onbekend	Onbekend	
828	42	Het Limb. Landschap	Mettenberggroeve 4 (IV)	Nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	
1204	127a	Het Limb. Landschap	Bunderberggroeve	Nee	Nee	Niet toegankelijk	Nee			Nee	
?	?	Het Limb. Landschap	Boddekamer (Julianagroeve)	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar	Nee			Nee	
1765	35a	Het Limb. Landschap	Nevenkoelebosch	Nee	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
2157	161	Het Limb. Landschap	Groot Welsden	Onbekend	Nee	Goedgekeurd	Nee		2022	Ja	2012-0904

Tabel 2. Overzicht van de keuringsuitslagen 2020 van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in Natura 2000-gebied Geuldal (157).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
842	55	Gemeente Valkenburg	Sibbergroeve	Ja	Deels	Deels goedgekeurd	Nee		2022	Ja	
1780	163-achter	Het Limb. Landschap	Schengroeve, achter	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
912	163-voor	Het Limb. Landschap	Schengroeve (voor)	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja & markers	Deels goedgekeurd	2021	Ja	
845	68	Gemeente Valkenburg	Gemeentegroeve	Ja	Deels	Goedgekeurd	Nee		2024	Ja	
843	57	Natuurmonumenten (was SBB)	Vallenberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
872	92	Particulier	Ravengroeve	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
903	143	Particulier	Flessenberggroeve	Ja	Ja	Onbekend	Nee			Onbekend	
1779	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve B	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
1778	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve M	Ja	Ja	Deels goedgekeurd	Ja, enkel markers	Markers stabiel	2021 (markers jaarlijks)	Ja	2013-0037
1777	83	Het Limb. Landschap	Barakkengroeve O	Ja	Ja	Deels goedgekeurd	Ja, enkel markers	Markers stabiel	2021 (markers jaarlijks)	Ja	2013-0037
860	87	Stichting Rotswoning	Geulhemmergroeve	Ja	Ja	Onbekend	Nee			Onbekend	
844	63	Stichting Kasteel van Valkenburg	Fluweelengroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
1318	76	Gemeente Valkenburg	Plenkert-Monstergrot	Ja	Nee	Deels	Ja	Deels	2022	Ja	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
						goedgekeurd		goedgekeurd			
849	78	Bedrijf	Catacombengroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	2016-601324 2016-602909
871	91	Particulier	Leeraarsgroeve (verk.)	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Ja	
904	144	Stichting Kasteel van Valkenburg	Kasteelgroeve/ Groeve onder de ruïne	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
848	75	Bedrijf	Roebroekgroeve	Ja	?	Goedgekeurd	Nee			Ja	
863	89	Het Limb. Landschap	B(r)onsdaelgroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja, enkel markers	Markers stabiel	2021	Ja	2012-0900
894	124-c	Natuurmonumenten (was SBB)	Groeve Scheve Spar	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja (plus werkz.)	Goedgekeurd	2021	Ja	
1201	169	Staatsbosbeheer	Ravensboschgroeve III	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2017	Nee	
864	89-e	Het Limb. Landschap	Vlaberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			Nee	
905	146	Bedrijf	Wilhelminagroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
855	82	Het Limb. Landschap	Kloostergroeve	Ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			Ja	
859	84-a	Stichting Rotswoning	Bergske van Rosalie (Amor)	Nee	Nee	Onbekend	Nee			Onbekend	
858	84	Onbekend	Koepelgroeve	Nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			Onbekend	
867	89b	Limb. Landschap	Kabouterberg	Nee	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			Nee	
846	73-74	Bedrijf	Ackermansgroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
			(steenkolmijn)								
853	80	Het Limb. Landschap	Viltergroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2012-0903
891	120	Van Schaik (Natuurmonumenten)	Gewandgroeve I (beneden)	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2017-205092
892	121	Van Schaik (Natuurmonumenten)	Gewandgroeve II (boven)	Ja	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2017-205092
888	118-b	Natuurmonumenten (was SBB)	Canadasbergske	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	?	
896		Staatsbosbeheer	Kam. B. St Jansbosch	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
897	129	Het Limb. Landschap	Groeve Heide (Geulhem)	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2022	Ja	
914	165	Natuurmonumenten (was SBB)	Groeve a/d Heide	Ja	Nee	Eerst werkz. uitvoeren	Ja	Eerst werkz. uitvoeren		Nee	
908	158c	Gemeente Valkenburg	Schaelsberggroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Niet meer betreden	N.v.t.		
850	79	Gemeente Valkenburg	Heidegroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2021	Ja	
866	89d	Het. Lim. Landsch.	Tunnel toegang Curfs	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
862	88	Het Limb. Landschap	Mussenputgroeve	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2012-0905
907	154	Het Limb. Landschap	Nieuwe Groeve	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	
1187	59	Van Schaik	Scheuldergroeve I	Ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			Ja	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
913	164	Het Limb. Landschap	Slangenberggroeve	Ja	Nee	Herstel uitvoeren (asbest)	Nee			Nee	2012-0896
2240	90b	Provincie Limburg / particulier?	Groeve Staal (Schuncktunnel)	Onbekend	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar	Nee			Nee	
854	81	Het Limb. Landschap	Wolfsdriesgroeve	Ja	Nee	Ext. gebruik niet mogelijk	Nee			Nee	
898	130a	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 1 (a)	Nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2021	Ja	2012-0898
899	130b	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 2 (b)	Nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2021	Ja	
900	130c	Het Limb. Landschap	Paradijsbergske 3 (c)	Nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2021	Ja	2012-0899
890	119	Van Schaik	Heiberggroeve	Nee	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	2017-205093
1213	124	Natuurmonumenten (was SBB)	Sint Jansboschgroeve 5	Ja	Nee	Ext. gebruik niet mogelijk	Nee			Nee	
902	142a	Staatsbosbeheer	Bekkersbergske	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2017	Nee	
851	79a	Gemeente Valkenburg	Groeve einde Plenkertweg	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	
852	79b	Particulier	Carolusgroeve	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Nee	
869	90c	Het Limb. Landschap	Groeve westelijk van Schunck	Nee	Nee	Ext. gebruik niet mogelijk	Nee			Nee	
870	90a	Het Limb. Landschap	Groeve achter de kalkbranderij	Nee	Nee	Ext. gebruik niet mogelijk	Nee			Nee	
893	122	Natuurmonumenten	Pruus Karelgroeve I	Ja	Nee	Ext. gebruik niet mogelijk	Nee			Nee	
1492	--	Gemeente Valkenburg	Vogelbosgroeve	Nee	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2021	Ja	

Tabel 3. Overzicht van de keuringsuitslagen 2020 van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in Natura 2000-gebied Sint-Pietersberg & Jekerdal (159).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
806	8	Natuurmonumenten	Zonnebergstelsel	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	2017-202031 2017-204875
875	97	Stichting	Fallenberggroeve (Jezuïetengroeve)	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
876	100	Van Schaik	Groeve de Keel	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2021	?	
815	30	Het Limb. Landschap	Kasteelgroeve (Cannerberggroeve)	Ja	Deels	Deels goedgekeurd	Nee		2021	Ja	EZ ETM/EM 10146465
874	96	Van Schaik	Apostelgroeve	Ja	Ja	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	2021	Ja	2017-205522
804		Natuurmonumenten	Fort St Pieter-onder	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
1929	99	Particulier	Muizenberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd voor 2015	Nee			Nee	2016-0439
803	1	Natuurmonumenten	Noordelijk Stelsel	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
808	26	Natuurmonumenten	Scharkgroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	2016-602605
810		Het Limb. Landschap	Boschberggroeve (NATO)	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee			Onbekend	2013-0136
911	162	Van Schaik	Groeve Theunissen II	Ja	Ja	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2017-205164
813	--	Het Limb. Landschap	Barbequegrotje	Ja	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	2012-0902
1467	--	Van Schaik	Keldertje Slavante 1	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	
1468	--	Van Schaik	Keldertje Slavante 2	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	
2245	--	Natuurmonumenten	Greetje Blankers	Nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
--	--	Natuurmonumenten	Kluis Maastricht / Kluisje Slavante	Ja	Nee	Goedgekeurd	Nee		2021	Ja	
--	--	Natuurmonumenten	Refter Zonneberg	Nee	Ja	Goedgekeurd	Nee			Ja	
807	13	Natuurmonumenten	Restant Slavante (achter de muren)	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	Mei 2021	Ja	
?	?	Natuurmonumenten	"Achter Trap" Enci	Onbekend	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	Mei 2021	Ja	
?	?	Natuurmonumenten	Wildeberg (restant)	Ja	Nee	Deels goedgekeurd	Ja	Deels goedgekeurd	Mei 2021	Ja	
2088	?	Particulier	Tiendschuur	Onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2025	Ja	
?	?	Van Schaik	Groeve De Kleine Keel	Onbekend	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	2022	Ja	
?	?	Natuurmonumenten	Zuidelijk stelsel	Ja	Nee	Goedgekeurd	Ja	Goedgekeurd	Juli 2021	Nee	

Tabel 4. Overzicht van de keuringsuitslagen 2020 van de groeves die van belang zijn voor de monitoring van overwinterende vleermuizen in Natura 2000-gebied Savelsbos (160).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
1192	50	Staatsbosbeheer	Riesenberg	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar	Nee			Nee	
836	46-47-48	Staatsbosbeheer	Keerderberg	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar	Nee			Nee	
883	112 + 112a	Staatsbosbeheer	Hel + Kleine Hel	Ja	Nee	Afgekeurd <2015 (ext. gebruik niet haalbaar)	Nee			Nee	
837	49	Staatsbosbeheer	Wijngaardsberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd <2015	Nee			Nee	
887	115-a	Staatsbosbeheer	Henkeput	Ja	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
833	44	Particulier (J. de Goede)	Nieuwe Groeve St Joseph	Ja	Nee	Onbekend	Ja	Geen		Onbekend	
834	45	Particulier	Heerderberggroeve	Ja	Nee	Afgekeurd voor 2015				Nee	
835	105	Particulier (J. de Goede)	Scharnderberggroeve	Ja	Ja	Goedgekeurd	Ja	Geen		Onbekend	2015-0877 2016-0105
882	111	Staatsbosbeheer	Hotsboomgroeve	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
881	110	Staatsbosbeheer	Kleinberggroeve zuid	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
880	109	Staatsbosbeheer	Kleinberggroeve noord	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
840	53	Staatsbosbeheer	Groeve de Grote	Nee	Nee	Ext. gebruik niet	Nee			Nee	

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000- soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
			Dolekamer			haalbaar (2015)					
841	54	Staatsbosbeheer	Groeve de Kleine Dolekamer	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2015)	Nee			Nee	
886	115	Staatsbosbeheer	Lebenboschgroeve	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2017	Nee	
878	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Noord	Nee	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2017	Nee	
879	108	Staatsbosbeheer	Mosterdberg Zuid	Nee	Nee	Deels goedgekeurd	Nee		2017	Nee	
1494	113	Staatsbosbeheer	Trichterberggroeve	Nee	Nee	Goedgekeurd	Nee		2017	Nee	

Tabel 5. Overzicht van de keuringsuitslagen 2020 van de groeves die onderdeel zijn van het NEM Meetnet Vleermuis Wintertellingen en die, in overleg met de opdrachtgever meegenomen konden worden in deze opdracht. Groeves zijn geen onderdeel van een Natura 2000 gebied (op basis van een inschatting gemaakt door de provincie Limburg).

Objectnr NEM	Wijngaarden 1967	Beheerder	Groeve	Belangrijk voor N2000-soorten	Intensief gebruik (ja/nee)	Status groeve	Onderdeel opdracht 2020	Uitslag keuring 2020	Advies herkeuring	Vergunning aanwezig	Zaaknummer
916	--	WML	Groeve Sevensprongh West	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	Nee			Nee	
917	--	WML	Groeve Sevensprongh Oost	Nee	Nee	Ext. gebruik niet haalbaar (2016)	Nee			Nee	
915	--	Particulier	Groeve Penderskoolhof (Croatie look)	Nee	Nee	Onbekend	Nee			Nee	

3 Uitkomsten

De werkzaamheden in 2020 bestonden uit het laten keuren van mergelgroeves door een erkend keuringsbedrijf, het direct uitvoeren van kleine werkzaamheden aan de groeve(ingang) om vleermuis-wintertellingen mogelijk te maken en het controleren van markers in een aantal specifieke groeves (zie voor een overzicht bijlage 1 en tabel 1 t/m 5). In twee groeves moesten extra werkzaamheden worden verricht: groeve Scheve Spar en groeve Aan de Heide. De werkzaamheden in groeve Scheve Spar zijn volgens planning uitgevoerd in 2020. De werkzaamheden in groeve Aan de Heide zijn in juni 2021 afgerond.

3.1 Keuringsresultaat

Door de huidige cyclus van jaarlijkse keuringen is er een actueel beeld van de stabiliteit van de groeves in Zuid-Limburg die telbaar zijn voor vleermuizen. Een uitzondering zijn de groeves die in beheer zijn bij Staatsbosbeheer, aangezien deze groeves in 2016 voor het laatst zijn gekeurd en een aantal particulieren groeves waarvan de eigenaar niet bekend is of waarvan de eigenaar geen medewerking verleend aan de keuringen en de vleermuistellingen. Daar komt nog bij dat van een flink aantal intensief gebruikte groeves niet bekend is of er vleermuizen overwinteren (door het niet uitvoeren van tellingen), welke vleermuissoorten er eventueel aanwezig zijn in de desbetreffende groeves en of het intensieve gebruik van invloed is op de soorten en aantallen overwinterende vleermuizen.

Het aantal goedgekeurde en telbare groeves is helaas kleiner dan gewenst, waardoor het maken van betrouwbare trends van overwinterende vleermuizen in een aantal Natura 2000-gebieden lastig (Bemelerberg & Schiepersberg), of zelfs onmogelijk is (Savelsbos) is. Op basis van het aantal telbare groeves is het wel goed mogelijk om een trend voor alle mergelgroeves 'gezamenlijk' te maken.

De provincie voert daarom een actief beleid om groeves 'telbaar' te maken, wat de afgelopen jaren succesvol is geweest. Een aantal belangrijke groeves met grote aantallen vleermuizen zijn dankzij de inspanningen van provincie weer telbaar.

In tabel 6a, 6b en 6c worden, op basis van de gegevens uit dit rapport, de overzichten gegeven van de aantallen gekeurde groeves tot en met 2020 en de huidige 'telbaarheid' van de groeves in Natura 2000-gebieden. In totaal zijn 61 van de 118 groeves die gekoppeld zijn aan specifieke Natura 2000-gebieden telbaar in de winter van 2020-2021 (onder voorbehoud dat de eigenaar een geldige vergunning heeft tegen de tijd van de telling).

In de winter van 2020-2021 zijn uiteindelijk geen wintertellingen uitgevoerd in verband met de Corona-pandemie. In een overleg, georganiseerd door de Zoogdierverseniging, met de groeve eigenaren, beheerders, tellers, experts van de Erasmus Universiteit Rotterdam en overheden was de conclusie dat tellen in de winter 2020-2021 niet verantwoord was.

Eenzijds vanwege de kans op onderlinge overdracht van het Sars-CoV-2 tussen de tellers, anderzijds vanwege het risico dat vleermuizen besmet zouden kunnen raken (door de tellers). Het is voornamelijk niet duidelijk of de Nederlandse vleermuizen gevoelig zijn voor het Sars-Cov-2 virus.

In tabel 6a staat aangegeven wat de uitkomst is van de 31 keuringen die in 2020 zijn uitgevoerd voor zover het de groeves betreft die aan Natura 2000-gebieden zijn gelinkt.

Tabel 6a. Status van de groeves die gekoppeld zijn aan een specifiek Natura 2000-gebied als resultaat van de keuringen die zijn uitgevoerd in 2020.

Natura 2000-gebied	Aantal groeves	Gekeurd in 2020	Afgekeurd	(Deels) goedgekeurd	Extensief gebruik niet haalbaar
156 Bemelerberg & Schiepersberg	23	8	-	8	-
157 Geuldal	55	15	-	14	1
159 Pietersberg & Jekerdal	23	8	-	8	-
160 Savelsbos	17	-	-	-	-

In tabel 6b staat per Natura 2000-gebied aangegeven hoeveel groeves gelegen zijn in een specifiek Natura 2000-gebied (kolom 1) en hoeveel groeves daarvan goed- of afgekeurd zijn tot en met 2020. In het Geuldal zijn twee groeves waarvan onbekend is of de groeves ooit gekeurd zijn (groeves van Stichting de Rotswoning). Verder zijn er in het Geuldal enkele groeves waarvan bekend is dat de groeves in het verleden (deels) goedgekeurd waren voor extensief gebruik, maar waarvan een recente goedkeuring ontbreekt. Dit betreft zowel een particuliere groeve (Flessenberg) als groeves van Staatsbosbeheer. In het kader van het monitoren van vleermuispopulaties is het belangrijk dat zoveel mogelijk groeves in het Geuldal worden geteld (La Haye 2016). Elke groeve die geteld kan worden draagt substantieel bij aan de betrouwbaarheid van de trends in het Natura 2000-gebied. Het is enorm belangrijk dat zoveel mogelijk groeves die in principe veilig zijn om te tellen ook daadwerkelijk geteld worden. Met name in het Geuldal zijn mogelijk groeves waar op basis van tellingen uit het verleden substantiële aantallen vleermuizen mogen worden verwacht, maar die recent niet meer geteld kunnen worden, doordat eigenaren/beheerders (zie boven) niet aan keuringen en vleermuistellingen willen meewerken.

Tabel 6b. Status van de groeves per Natura 2000-gebied als resultaat van de keuringen die zijn uitgevoerd tot en met 2020.

Natura 2000-gebied	Aantal groeves in Natura 2000-gebied	Gekeurd	Afgekeurd	(Deels) goedgekeurd	Extensief gebruik niet mogelijk
156 Bemelerberg & Schiepersberg	23	22	6	10	7
157 Geuldal	55	52	7	33	12
159 Pietersberg & Jekerdal	23	23	1	22	-
160 Savelsbos	17	17	3	5	9

In de laatste tabel, tabel 6c, staat een overzicht van de telbare groeves in de winter 2020/2021. Uit deze tabel blijkt dat in de winter 2020/2021 61 van de in totaal 118 groeves gekoppeld aan Natura 2000-gebieden geteld hadden kunnen worden als de tellingen door de Corona-epidemie niet waren afgelast.

Tabel 6c. Het aantal groeves en het aantal telbare groeves in de winter 2020/2021 als resultaat van de keuringen die zijn uitgevoerd tot en met 2020 (mits de eigenaar een geldige vergunning heeft voor de telling).

Natura 2000-gebied	Aantal groeves in Natura 2000-gebied				Telbare objecten in winter 2020-2021			
	totaal	N2000 soorten	Geen N2000 soorten	onbekend	totaal	N2000 soorten	Geen N2000 soorten	onbekend
156 Bemelerberg & Schiepersberg	23	15	7	1	10	8	1	1
157 Geuldal	55	40	14	1	30	22	8	-
159 Pietersberg & Jekerdal	23	16	4	3	21	14	4	3
160 Savelsbos	17	8	9	-	0	-	-	-
<i>Totaal</i>	118	79	34	5	61	44	13	4

3.2 Overige opmerkingen per beheerder/eigenaar

Staatsbosbeheer

In 2020 zijn er géén groeves van Staatsbosbeheer (SBB) gekeurd. Er zijn door Staatsbosbeheer dan ook geen vergunningen voor extensief gebruik aangevraagd (dat is alleen zinvol als er een keuringsrapport ligt met het advies dat extensief gebruik mogelijk is). Het aantal groeves van Staatsbosbeheer wat telbaar zou zijn, op basis van goedkeuringen in het verleden, is overigens gering, maar elke telbare groeve is een waardevolle aanvulling voor de trendberekeningen. Het zou waardevol zijn als de provincie en Staatsbosbeheer in goed overleg een manier vinden om de keuringen en vleermuistellingen weer mogelijk te maken.

Stichting Het Limburgs Landschap

Stichting Het Limburgs Landschap heeft ook in 2020 extra tijd besteed aan het aanvragen van betredingsvergunningen. Het is gelukt om voor vrijwel alle goedgekeurde groeves vergunningen aan te vragen, of aanvragen zijn in voorbereiding.

In de keuringsrapporten staan een aantal opmerkingen over specifieke groeves die extra aandacht verdienen en wellicht actie vereisen:

Groeve Mettenberg 2

‘Wel dient men goed op te letten op mogelijk losse delen in de dagzomende wand.’

Groeve Mettenberg 5

‘Het dak op locatie x verweert verder, de kans dat hier op termijn delen gaan los raken is aanwezig. Om op deze plek het dak te kunnen beoordelen zal de toegangspoort moeten worden aangepast. Tevens lijkt het ons verstandig om dan de groeve toegankelijk te maken voor een hoogwerker en het dak op locatie x van dichtbij te kunnen beoordelen en eventuele losse delen te verwijderen.’ De x betreft een aangegeven locatie op de kaart in het keuringsrapport.

Natuurmonumenten

Natuurmonumenten heeft voor vrijwel al haar groeves een betredingsvergunning, of een vergunning is aangevraagd.

Op verzoek van de provincie is groeve het ‘*Zuidelijk stelsel*’ beoordeeld. De keurder heeft daar het volgende over opgeschreven ‘Zuidelijk stelsel. Aan de hand van de resultaten van deze controle is het onzes inziens geen probleem de niet rode delen van de groeve gelegen op NL- grondgebied te gebruiken op basis van extensief gebruik.’

Van Schaik stichting

De Van Schaik stichting heeft medewerking verleend aan het extensief laten keuren van de groeves die in beheer zijn bij de stichting en heeft voor deze groeves een betredingsvergunning, of zo nodig de vergunning laten verlengen.

In de keuringsrapporten staan een aantal opmerkingen over specifieke groeves die extra aandacht verdienen en wellicht actie vereisen:

Heiberggroeve

‘Achterin de groeve lijkt een wak te worden losgedrukt door wortelgroei. Er is op deze plek sprake van een verhoogd risico.’

Groeve De Keel

‘Gezien de hoge gangen en de toegepaste winmethode is het te overwegen om in de toekomst her en der in de groeve het dak te beoordelen vanuit een hoogwerker (daar waar

toegankelijk).’

Apostelgroeve

‘Op locatie x lijkt een scheur te ontstaan in het dak (vloer tussen de niveaus hieraan zal de volgende inspectie extra aandacht aan moeten worden besteed).’

Gemeente Valkenburg

De groeves die in beheer zijn bij de gemeente Valkenburg zijn over het algemeen goedgekeurd voor intensief of extensief gebruik en betredingsvergunning zijn aanwezig, inclusief de mogelijkheid om vleermuistellingen uit te voeren. Over de Schaelsberggroeve is echter geconcludeerd dat in de huidige staat extensief gebruik van deze groeve niet mogelijk is.

Schaelsberggroeve

‘Het dak en de wanden verkeren al langer in matige tot slechte staat. Tijdens de inspectie zijn er nabij de toegang wederom verslechtingen waargenomen. De kans op het losraken van delen in de groeve is reel. Wij adviseren de groeve niet meer te betreden.’

Overige beheerders/eigenaren

Een deel van de overige beheerders/eigenaren bestaat uit particulieren en/of bedrijven waarvan bovendien in een aantal gevallen de contactgegevens niet bekend zijn. Het is daardoor niet bekend of niet duidelijk of een betredingsvergunning aanwezig is. In enkele gevallen is het wel bekend dat de groeve intensief wordt gebruikt of dat er vergunning is verleend voor intensief gebruik voor een deel van de groeve (bijvoorbeeld de Flessenberggroeve). In die gevallen lijkt de (mogelijke) aanwezigheid van vleermuizen geen onderdeel te zijn geweest bij de afweging om een vergunning voor intensief gebruik af te geven, aangezien de Mijnbouwwet enkel toetst op stabiliteit en veiligheid. Het dringende advies aan de provincie is om het gebruik van deze groeves ook te toetsen aan het belang voor vleermuizen.

Literatuur

Hollander, H., 2014a. Keuring mergelgroeves t.b.v. monitoring vleermuizen – 2013. Rapport 2014.05. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Hollander, H., 2014b. Keuring mergelgroeves t.b.v. monitoring vleermuizen – 2014. Rapport 2015.53. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Jansen E.A., H.J.G.A. Limpens & M. Schillemans, 2014. Automatic Monitoring of Bats in Hibernacula - Methods, Strengths and Shortcomings. Rapport 2014.09. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2016. Keuringen mergelgroeves in Natura 2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2015 en adviezen voor de toekomst. Rapport 2015.35. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2017. Keuringen mergelgroeves in Natura 2000 gebieden in Zuid-Limburg in 2016. Rapport 2016.28. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2018. Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2017. Rapport 2017.34. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2019. Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2018. Rapport 2018.34. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

La Haye, M., 2020. Keuringen mergelgroeves in Zuid-Limburg in 2019. Rapport 2019.28. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Thissen, J.B.M. & H. Hollander, 2013. Keuring van mergelgroeves voor de monitoring van vleermuizen. Rapport nr. 2012.05. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Provincie Limburg, z.j. Handreiking gesteente-mechanische veiligheid van onderaardse kalksteengroeves voor extensief gebruik.

Bijlage 1

Overzicht van de groeves die onderdeel waren van de opdracht 2020.

Objectnr_NEM	Beheerder	Groeve	Keuringen 2020
1318	gemeente Valkenburg	Plenkert / Monstergrot	Ja
908	gemeente Valkenburg	Schaelsberggroeve	Ja
912	Het Limburgs Landschap	Schenggroeve voor	Ja plus markers
863	Het Limburgs Landschap	Bronsdaelgroeve (enkel markers)	Markers
1778	Het Limburgs Landschap	Barakkengroeve M (enkel markers)	Markers
1777	Het Limburgs Landschap	Barakkengroeve O (enkel markers)	Markers
898	Het Limburgs Landschap	Paradijsbergkes 1	Ja
899	Het Limburgs Landschap	Paradijsbergkes 2	Ja
900	Het Limburgs Landschap	Paradijsbergkes 3	Ja
1199	Het Limburgs Landschap	Groeve Houbensbergske I	Ja
820	Het Limburgs Landschap	Koeleboschgroeve	Ja
832	Het Limburgs Landschap	Schoorberggroeve II	Ja
828	Het Limburgs Landschap	Mettenberg 4	Ja
825	Het Limburgs Landschap	Mettenberggroeve I	Ja
826	Het Limburgs Landschap	Mettenberggroeve II	Ja
829	Het Limburgs Landschap	Mettenberggroeve V	Ja
907	Het Limburgs Landschap	Nieuwe Groeve	Ja
897	Het Limburgs Landschap	Groeve Heide (Geulhem)	Ja
894	Natuurmonumenten	Scheve Spar (incl. werkzaamheden)	Ja
914	Natuurmonumenten	Groeve aan de Heide (incl. werkzaamheden)	Ja
	Natuurmonumenten	Achter trap Zonneberg	Ja
	Natuurmonumenten	Onder de Wilde Berg	Ja
807	Natuurmonumenten	Restant Slavante buiten de muren	Ja
888	Natuurmonumenten	Canadasbergske	Ja
	Natuurmonumenten	Zuidelijk Stelsel Pietersberg	Ja
874	Van Schaik	Apostelgroeve	Ja
876	Van Schaik	De Keel	Ja
	Van Schaik	De Kleine Keel	Ja
831	Van Schaik	Roothergroeve	Ja
890	Van Schaik	Heiberggroeve	Ja
	Particulier	Tiendschuur	Ja